

Ἄπ' τὰ παράθυρα τοῦ δωματίου μου τ' ἀπογέματα βλέπω μακριά τόν κάμπο καί τὰ βουνά τῆς Θεσσαλίας πότε ἠλιόλουστα μέσα στή δύση πότε συννεφιασμένα καί βροχερά κάθε φορά ὅμως κι ἓνα διαφορετικό τοπίο. Ρεμβάζω καί σιγοτραγουδῶ. Μετά κάθομαι στό γραφεῖο μου καί γράφω λίγο, μετράω τὰ λεφτά μου μέχρι τήν τελευταία δραχμή καί τὰ διαιρῶ μέ τίς μέρες τοῦ μήνα γιά νά δῶ τί μοῦ ἀναλογεῖ καθημερινά καί διαβάζω δυό τρία βιβλία μαζί περνώντας διαδοχικά ἀπ' τό ἓνα σ' ἄλλο. Γενικά θά ἔλεγα πῶς τ' ἀπογέματα ἔχω μιά ἀνεξήγητη νευρική δραστηριότητα. Ἄλλες πάλι φορές καταφεύγω στά μπαούλα μου πού εἶναι μοιρασμένα σέ διάφορα σκονισμένα καί κατάκλειστα δωμάτια, στούς διαδρόμους καί στήν ἀποθήκη, μπαούλα ἀληθινά μαυσωλεῖα. Ἐκεῖ ἀρχίζω τί ψάξιμο, μιά ἀπασχόληση πού κάνει τήν καρδιά μου νά χτυπᾶ ἐρωτευμένα. Σ' αἰτές τίς ἐρευνες ἀνακαλύπτω στίβες ἀπό φωτογραφίες. Τίς ἀπλώνω στό πάτωμα καί τίς ταξινομῶ. Τίς περισσότερες φορές βρίσκομαι σέ ἀδιέξοδο. Δέν ἀναγνωρίζω τίς χρονιές, τίς πόλεις, τὰ χωριά, τίς πλατείες, τὰ ποτάμια, τούς καθεδρικούς ναοούς, τίς κάτασπρες ἐκκλησίες τοῦ Αἰγαίου, τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ παλάτια, δέν ἀναγνωρίζω τίποτα. Τό χειρότερο ὅμως ἀπ' ὅλα εἶναι πῶς δέ θυμᾶμαι οὔτε τὰ πρόσωπα πού ἀσφαλῶς θά ἦταν φίλοι ἢ γνωστοί ἀφοῦ εἶχαμε φωτογραφηθεῖ μαζί. Οὔτε πρόσωπα λοιπόν οὔτε τοπία, ἀναρωτιέμαι γιατί τίς φυλάω ἀκόμα αὐτές τίς φωτογραφίες. Ἴσως ὅμως μιά μυστική δύναμη νά μέ δένει μαζί τους, ἴσως ὅλο καί κάτι νά μοῦ ὑπενθυμίζουν ἀόριστα κάτι πού κάποτε τ' ἀγαποῦσα ἄσχετα ἂν τώρα τό ξέχασα. Τίς ἀπλώνω λοιπόν σάν πασιέντζα στό χαλί καί τίς χαζεῦω μέ τίς ὥρες, ἀλλάζω τίς θέσεις τους καί ξεσπᾶω σέ φωνές ὅταν μετά ἀπό ἐπίμονες ἀναλύσεις καταφέρω ν' ἀναγνωρίσω κάποιο πρόσωπο ἢ χώρο.

«Ἄμ δέ μοῦ τή γλιτώνεις, φωνάζω, δέ μοῦ τή γλιτώνεις, σέ θυμήθηκα Μάρθα μία, ἄμ σέ θυμήθηκα λίμνη τῆς Καστοριάς, σᾶς ἐπιασα στά πράσσα καί τώρα πιά σᾶς θυμᾶμαι».

Ἄλλά δέν εἶναι μόνο αὐτές οἱ καθημερινές ἀπλές φωτογραφίες τῆς ἰδιωτικής μου ζωῆς. Ἔχω κι ἄλλες πού φαίνεται πῶς πάρθηκαν σέ διάφορες κοινωνικές ἢ πολεμικές ἐκδηλώσεις πού ἔλαβα μέρος μᾶλλον ἄθελά μου. Σέ μιά φωτογραφία πού γράφει ἀπό πίσω «*Εἴσοδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ στή Θεσσαλονίκη*» φέρω τό βαθμό τοῦ λοχία σ' ἄριστερά μιάς διμοιρίας. Στό βάθος διακρίνεται ἓνας καθάαρης μέ λοφίο καί στά διόροφα σπίτια κυματίζουν ἑλληνικές σημαίες. Κρατῶ στό χέρι τουφέκι καί φορῶ γυλιό. Μοιάζει σά νά τά ἔχω ὀλότελα χαμένα. Σέ μιά ἄλλη φωτογραφία φορῶ στολή μακεδονομάχου καί βρίσκομαι πρῶτος ἀπ' τ' ἄριστερά μιάς ὀμάδας ὀπλοφόρων μέ σταυρωτά φύσεκλίκια καί μεγάλα τσιγγελωτά μουστάκια. Ὅλοι εἶμαστε σκυθρωποί καί ἀπειλητικοί. Σέ μιά ἄλλη φωτογραφία βλέπω τό κεφάλι μου νά προβάλει μέσα ἀπό σάκκους ἄμμου καί νά σκοπεύει μέ μυδράλιο ἀπ' τὰ δεξιά σ' ἄριστερά

χωρίς νά διακρίνεται κανένας στόχος. Σέ μιά ἄλλη πάλι καμαρώνω μπροστά σ' ἓνα ἀκριδικό μονοπλάνο μ' ἓνα πολυθόλο σάν προβοσκίδα ἐντόμου. Σέ μιά ἀκόμα χαρακτηριστική φωτογραφία βρίσκομαι σέ στάση προσοχῆς στή γέφυρα τοῦ θωρηκτοῦ Ἀβέρωφ ἐνῶ ἓνας ναύαρχος ἐρευνᾷ μέ κυάλια κάποιο ὀρίζοντα. Ὑπάρχουν ἐπίσεις ἀναρίθμητες φωτογραφίες σέ σκηνές δράσης. Ἀλλοῦ ἐξορμῶ μ' ἐλληνική σημαία, μέ ξιφολόγη, μέ περίστροφο, μέ γκρά, μέ χειροβομβίδα, μέ σπάθα μέ αὐτόματο, πότε μέ τό βαθμό τοῦ δεκανέα, πότε τοῦ λοχία ἢ τοῦ ἐπιλοχία, τοῦ ὑποκελευστή, κελευστή καί ἀρχικελευστή πάντα ὅμως ὑπαξιωματικός οὐδέποτε ἀξιωματικός. Δέν μοῦ ἔτυχε. Κι ἀπό τραυματική ὅμως δράση φαίνεται πῶς δέν ὑστέρησα. Ὑπάρχει φωτογραφία μου στό κρεβάτι μέ τό κεφάλι στίς γάζες καί μιά κυρία μέ γούνα νά σκύβει καί νά μοῦ χαμογελά. Ἄλλη μέ τό δεξί ἢ τ' ἀριστερό πόδι σέ νάρθηκα μέ μιά κυρία μέ γούνα νά σκύβει καί νά μοῦ χαμογελά. Ἐχω ἐπίσης ἄλλες φωτογραφίες μέ γάζες στό στήθος μου, μέ τό χέρι κομένο στόν καρπό, φωτογραφίες πού στηρίζομαι σέ δεκανίκια ἢ παρελαύνω μέ ἀναπηρικό καροτσάκι σέ διάφορες παρελάσεις μπροστά ἀπό μνημεῖα πεσότων. Πολύ τραυματίσθηκα στή ζωῆ μου, πάρα πολύ. Ὑπάρχει ὅμως καί μιά φωτογραφία μοναδική πού δέν μπορῶ νά τήν ξεχάσω, ἔχει γίνει ἐφιάλτης. Εἶναι ἡ φωτογραφία πού παρουσιάζει τό κεφάλι μου καρφωμένο σέ παλούκι. Θά πρέπει νά τραβήχτηκε σ' ἐρημιά, δέν ὑπάρχει κανένα σημάδι ἀναφορᾶς, τίποτα πού νά σέ διευκολύνει νά μαντέψεις τόν τόπο ἢ τό χρόνο τῆς δοκιμασίας μου. Ἀκριβῶς στή μέση τῆς φωτογραφίας εἶναι ἓνα τραχύ παλούκι μέ τό καρφωμένο κεφάλι μου. Τά γένια μου καλύπτουν τό λαϊμό. Τά μάτια μου εἶναι κλειστά. Τό πρόσωπό μου σουρωμένο ἀπ' τήν ἀφαιμάτωσή ἔχει μιά ἀβάσταχτη θλίψη. Στό στόμα μου ὑπάρχει κάτι σάν πούρο ἀλλά μέ μεγεθυντικό φακό διάκρινα πῶς πρόκειται γιά γεννητικά ὄργανα, ὑποθέτω τά δικά μου. Ἀριστερά καί δεξιά ἀπό τό ἀσώματο κεφάλι μου στέκονται δύο στρατιῶτες μέ ξεγυμνωμένες σπάθες πού σχηματίζουν ἀψίδα. Κοιτάζουν στό φακό καί χαμογελοῦν.

Ἔτσι λοιπόν περνῶ εὐχάριστες ὥρες ὄνειροπολώντας ἢ λύνοντας γρίφους ἀπ' τό παρελθόν καί μετά μόλις πέσει ὁ ἥλιος κάθομαι κάτω ἀπ' τήν κληματάρια καί χωρίς νά σκέπτομαι κοιτάζω τά σπουργίτια, τίς καρακάξες, τή χελιδόνια καί τό θουνό, κοιτάζω σά φωτογραφική μηχανή κλικ-κλικ-κλικ ἔτσι μονάχα κοιτάζω. Τότε αἰσθάνομαι ἤρεμος καί κατασταλαγμένος, αἰσθάνομαι σάν ἄγαλμα καθισμένος ἀνάμεσα στήν κίτρινη καί τήν κόκκινη τριανταφυλλιά καί μονάχα ἡ θύμηση ἀπ' τ' ἀπαίσια γιαταγάνια σκιάζει καμιά φορά τή γαλήνη μου. Ἐχω ὅμως καί ὥρες μέ κατάθλιψη ὅταν καμιά φορά τό σούρουπο στάχτη γεμίζει τό στόμα μου, ἓνα πυρωμένο καρφί τρυπάει τό κρανίο μου καί σά σκόνη διαλύομαι πάνω ἀπό ἄδειους δρόμους, πλατεῖες, κλειστά παράθυρα σπιτιῶν, πάνω ἀπό τήν ἀγαπημένη μου Πόλη. Εἶχα γιά τήν Πόλη τήν ἴδια αἴσθηση ὅπως τότε πού περιμέναμε τούς γερμανούς στήν Ἀθήνα, μιά πόλη χωμένη σά σαλιγκάρι στό καβούκι τῆς καχύποπτης, ἐχθρική καί φοβισμένη. Μύριζε πτώση ἢ Πόλη. Εἶχε κάτι ἀπό παραλυτικό τρέμουλο. Ἀπ' τά μάτια τῶν ἀνθρώπων ἔτρεχαν κόκκινα δάκρυα ἀυπνίας. Ἐγώ εἶμουν τότε ἓνας νεαρός ἀγγελιοφόρος τοῦ αὐτοκράτορα, ἔπαιρνα κι ἔδινα μηνύματα χωρίς νά τά πολυκαταλαβαίνω. Καί θυμᾶμαι πῶς μιά μέρα πρὶν ἀπ' τήν καταστροφή ὁ αὐτοκράτορας ἐπιθεώρησε τά τεῖχη κι ἔδινε ὁδηγίες καί προσταγές γιά καινούργια ὀχυρωματικά ἔργα κι ὅλοι ἀκούγαν μέ σεβασμό ἂν καί ἤξεραν πῶς ποτέ δέν πρόκειται νά ἐκτελέσουν τίς ἐντολές του. Κι ὁ αὐτοκράτορας ὅμως τό ἤξερε ἀλλά

μιλούσε. "Εμοιαζε μέ συγκέντρωση μετά από κηδεία «τά θερμά μου συλλυπητήρια, τί ήταν κι αυτό πού μάς βρήκε», «χρόνια είχαμε νά δοῦμε τέτιο βροχερό Μάη», «τί τουρισμός καί φέτος φέρνουν συνάλλαγμα κι ἤρθαν τ' ἄγρια νά διώξουν τά ἡμερα.» "Ὄμως πέρα ἀπ' τά λόγια σά σαίτα πάει κι ἔρχεται στό νοῦ τό ἄσπρο πρόσωπο ἀνάμεσα στίς λαμπάδες.

"Εμεινα στά τείχη μέχρι πού νύχτωσε, θαύμαζα μιά φωτοθάλασσα κι ἄκουγα ἀπόηχους ἀπό νταούλια κι ἀμανέδες. "Αχ αὐτή ἡ τρεμουλιαστή φωταψία μέ τά κεράκια τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς καί τῆς Ἀνάστασης στό Λυκαβητό, στή Ζωοδόχο Πηγὴ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, στό Μπασι τῆς Ἀνδρου μέ τήν Καίτη πιασμένη χεράκι καί στό ἄλλο χέρι τῆ λαμπάδα, μέ τά μάτια μας νά λάμπουν ἀπ' τό κατανυχτικό ὄραμα τῆς ζεστῆς μαγειρίτσας καί τῆς ρετσίνας. Δάκρυσσα συγκινημένος μέσα στή δροσιά τοῦ Μάη καί γύρισα στούς στρατώνες γιά ὕπνο. Φιλήσυχες σκέψεις μέ κατάκλεισαν, ἀναμνήσεις ἀπ' τό δημοτικό, ὁ πρῶτος ἔρωτας μέ τήν Πόπη πού μοῦ μάθαινε τῆ ἰώτα, ὁ δεύτερος μέ τῆ Μιρούλα, ὁ τρίτος μέ τῆ Λούλα, ὁ τέταρτος μέ τῆ Μαρί, ὁ πέμπτος... μέσα σέ τόσους ἔρωτες κοιμήθηκα.

Τό πρῶ μ' ἔστειλαν νά εἰδοποιήσω τόν πλοίαρχο τοῦ αὐτοκρατορικοῦ. Πέρασα ἀπ' τό σπίτι τῆς Φωτεινῆς καί τήν εἶδα πίσω ἀπ' τίς γυλιες. Τά μάτια της μονάχα ἴσως καί λίγο τά χεῖλη. Κάτι σά φιλή μάντεψα. Πάει ἡ Πόλη πάει κι ἡ Φωτεινή. Ὁ πλοίαρχος πῆρε τό μήνυμα καί μ' ἔστειλε γιά σούπα. Ὄταν ξαναβγήκα στό κατὰστρομα ἀφήναμε τό λιμάνι. Ποτέ δέν εἶδα πιά τῆ Φωτεινή, ἔγινα ὁ παγκόσμιος πραματευτής χωρίς πραμάτεια. Προσπαθῶ νά θυμηθῶ τήν Πόλη, ὅμως μερικά σπίτια μοῦ ἔρχονται στό νοῦ, κάτι αὐλές καί μερικές γάτες, μιά κάποια Ζουζού, μιά Μιμή, τόν Ἀσπρούλη, τίποτα ἄλλο. Προσπαθῶ νά θυμηθῶ τουλάχιστον τό καράβι πού μέ πῆρε ἀπ' τήν πατρίδα ἀλλά τότε στό νοῦ μοῦ ἔρχεται τό παμπάλαιο ἐπιβατικό Μισαούλης πού κάνει ἄγωνα γραμμῆ στό Αἰγαίο. Ἀντί γιά τούς στρατιώτες τοῦ αὐτοκράτορα βλέπω στήν τρίτη θέση τούς νεαροῦς τουρίστες νά παίζουν τίς μούμιες μέσα στά σλιπινγκ μπάγκ κάτω ἀπό ἓνα θαυμάσιο ἑλληνικότατο φεγγάρι. Κι ἀπ' τό ταξίδι μου μέ τῆ φρεγάτα τί θυμᾶμαι. Τίποτα. Ἀντίθετα θυμᾶμαι πῶς τελικά ἔφτασα στή Βενετία μέσω Λονδίνου μέ τό Ὀριάν Ἐξπρές. Τό τραῖνο ταξίδευε νωρίς τ' ἀπόγεμα μέ συννεφιά. Διασχίζαμε μιά ἀκύμαντη γκριζα λιμνοθάλασσα μέ σταγόνες βροχῆς πού ἀναβαν κεράκια στό νερό. Ξαφνικά βρεθήκαμε στό σταθμό κι ἀπό κεῖ σέ μιά μεσαιωνική πλατεία μέ μεγάλη πέτρινη τοξωτή γέφυρα. Σά νά ἦταν χθές, λέω. "Ὅλα σά νά ἦταν χθές. Ἴσως νά πρέπει νά δώσω τό μήνυμα στό Δόγη. Ἴσως νά μὴν εἶναι πολύ ἀργά, τί λές καί σύ Καίτη παιδί μου. Ἐάλω ἡ Πόλις, θά τοῦ πῶ. Σπεύσατε Ἐάλω καί χαθήκαμαν. —Στάσου ἐκεῖ, λέει ἡ Καίτη νά σέ πάρω μιά φωτογραφία κάτω ἀπ' τ' ἄλογα τοῦ Ἴπποδρόμου.

—Ἐάλω ἡ Πόλις Μεγάλε Δόγη τῆς Βενετίας καί μάς κλέψατε καί τ' ἄλογα, τοῦ λέω.

—Πόσα λίγα ξέρεις νεαρέ μου ἀγγελιοφόρε, ἀπαντᾶ. Στείλαμε ἐνισχύσεις κι ὁ σουλτάνος σκοτώθηκε ἀπό θέλος. Ἡ πολιορκία λύθηκε. Γύρνα πίσω στήν πατρίδα σου νεαρέ δέν ὑπάρχει οὔτε προσφυγιά, οὔτε καταστροφή τῆς Σμύρνης, οὔτε Βενιζέλος οὔτε Κωνσταντίνος, δικτατορίες καί κατοχές, ὁ Δικέφαλος τῆς Βυζαντινῆς Δημοκρατίας κυματίζει παντοῦ.

Κοιτάζω τήν πλατεία τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τό παλάτι τοῦ Δόγη καί τῆ θάλασσα καί παίρνω φωτογραφίες τήν Καίτη μέ φόντο τῆ Γέφυρα τῶν Στεναγμῶν, τόν

Καθεδρικό Ναό και κάποιο άλλο κτίριο που δέ θυμάμαι τί είναι και τί ήταν. Σ' αυτήν έδω την πλατεία ερχόμουνα τις Κυριακές να θαυμάσω τά χρυσά και τ' άσημένα. Δούλευα κράχτης σε μπορντέλο πολυτελείας, είχα καλό μισθό και τυχερά, φορούσα φυσικά τή στολή του άγγελιοφόρου του αυτοκράτορα κι οί βενετσιάνοι αντιμετώπιζαν με μεγάλη συμπάθεια τήν κατάντια μας. Άρεζαν οί χρυσοί δικέφαλοι έτσι που μās μιμήθηκαν κι άλλα μπορντέλα αλλά ό καλός κόσμος ήξερε πώς μονάχα οί δικοί μου άετοί ήταν αύθεντικοί. Άλλωστε μιλούσα κι άψογα έλληνικά για όποιον δυσπιστούσε.

—Παιδί μου τί έπαθες και μετράς τις πλάκες, λέει ή Καίτη. Τί σκέπτεσαι.
—Τί άλλο παρά τή Μικρά Άσία Καίτη μου, λέω. Αυτή με κατέστρεψε. Τί θέλεις να σκέπτομαι. Τό παρελθόν και τί πέρασα θυμάμαι, τί έκανα και τί είδα. Και που δέν πήγα. Στη Σεβίλη σαν Έλ Πέντρο τραγουδιστής του Φλαμένγκο, στην Άνδαλουσία σαν Έλ Πέντρο χορευτής του Φλαμένγκο με τις έξαλλες ισπανίδες να φωνάζουν ύστερικά σε κάθε μου τραγούδι: "Όλε, "Όλε και στά δικά τους "Όλε, "Όλε ν' άπαντώ με τό σπαραχτικό "Αμάν, "Αμάν... Στη Μαδρίτη σαν Έλ Πέντρο, πότε ταυρομάχος, πότε ήθοποιός, πότε παιδί για θελήματα, στη Γαλλία νταβατζής γνωστός όμως και σαν Πιέρ ό καστανάς, αλλά και σαν Πιέρ πωλητής άσέμνων φωτογραφιών και δάσκαλος έλληνικών σε λύκειο για νεαρές δεσποινίδες. Στο Βέλγιο άνθρακωρύχος, ράφτης, χορευτής συρτάκι στο "Αμστερνταμ και γκαρσόνι σε κυπριακό έστιατόριο στο Λονδίνο.

—Λύσσαξες πάλι πρωί πρωί, λέει ή Καίτη και γελάει.

—Λύσσαξα γιατί πείνασα πολύ Καίτη παιδί μου, λέω. Στόν κόσμο άρέσουν τά μουσειά, οί εκθέσεις, τά έργα τέχνης που λέμε. Έγώ θαυμάζω τις άγορές. Θαυμάζω τά κρεοπωλεία με τά διαμελισμένα γεμάτα αίματα ζώα, τά ψόφια άστραφτερά ψάρια μέσα σε παγάκια για να καθυστερήσει ή σήψη, τά καταπράσινα λαχανικά που άργομαραινονται και τά πρισιμένα πολύχρωμα φρούτα. Άναπνέω με άπόλυση τή μόχθα από τά διάφορα τυριά, όλα μά όλα με γεμίζουν αισιοδοξία. Πείνασα θλέπεις πολύ, έφαγα ποντίκια και γάτες, έφαγα χόρτα του θουνοϋ αλάδωτα μέρα με τή μέρα, μήνα με τό μήνα, χρόνο με τό χρόνο έχω τήν πείνα μέσα στα χρωμοσώματά μου όπως οί πρίγκιπες τό βασιλικό αίμα, γεννήθηκα με τόν κώδικα: άνθρωπος άρσενικός, μαλλιά καστανά, αυτιά μεγάλα, μάτια καστανά, τριχωτός μετρίου άναστήματος με πείνα δέκα σε κλίμακα δέκα. Κυκλοφορεί κληρονομική πείνα στο αίμα μου και ήρθε καιρός να άποδοθει δικαιοσύνη και να τή χορτάσω.

Άρέμψη μ' αυτά τά λόγια. Ωραία είναι ή Βενετία. Ωραία ήταν και τότε. Δέ νιώθω ξένος στη Βενετία. Κάθε δρομάκι τό ξέρω, κάθε κανάλι εκείνο τό πράσινο και κίτρινο σπίτι είναι εκείνο τό πράσινο και κίτρινο σπίτι που πάντα ήξερα, όλα τ' άναγνωρίζω γιατί δέν είμαι κανένας τουρίστας έγώ, είμαι ένας ειδικός άπεσταλμένος, ένας μυστικός άγγελιοφόρος που έχει παραλάβει ένα σπουδαιότατο μήνυμα αλλά δέ θυμάται ακριβώς τά λόγια, δέ θυμάται λέξη με λέξη ποιό είναι τό μήνυμα, μου δόθηκε προφορικά για να μην πέσει στα χέρια του έχθρου άν με πιάσουν και τώρα θυμάμαι κάτι γενικό που δυστυχώς δέ σημαίνει τίποτα, πρέπει να τό θυμηθώ με ακρίβεια μέχρι και τήν τελευταία του τελεία. Πολλές φορές προσπαθώ να τό συντάξω αυτό τό περιφημο κείμενο αλλά δέ θγαίνει, όλο και κάνει να πλησιάσει αλλά δέ θγαίνει. Όμως τή σπουδαιότητά του τή διαισθάνομαι άλλο άν τά λόγια μ' έχουν έγκαταλείψει.

—Τί σκέπτεσαι πάλι, λέει ή Καίτη.

—Σκέπτομαι να πάμε να φάμε κάτι στα πρόχειρα και να γυρίσουμε στο ξενο-

δοχείο. Ξεκουραζόμαστε λίγο και ξαναβγαίνουμε τ' απόγεμα. Ποιό όμως ήταν αυτό τό μήνυμα. Τό κείμενο μάλλον ήταν μεγάλο. Μερικές φράσεις τίς θυμάμαι αλλά δέν ξέρω σέ ποιά θέση είχαν τοποθετηθεῖ κι ἔτσι δέν μπορῶ νά υποθέσω τή θαρύτητα πού εἶχαν μέσα στό σύνολο. Θυμάμαι ἄς ποῦμε τή φράση: ἤξεις ἀφίξεις οὐ ἐν πολέμῳ θνήξεις. Μιά ἄλλη: Κάλλιο ἓνα καί στό χέρι παρά δέκα καί καρτέρι. Καί ἄλλη: Θά σέ πάρω νά φύγουμε σ' ἄλλη γῆς σ' ἄλλα μέρη. Ἄλλη: Δέν ἔχει πλοῖο γιά σέ δέν ἔχει ὁδός. Καί ἄλλη: Οὐαί τοῖς ἡττημένοις. Πήραμε τή ζωή μας λάθος κι ἀλλάξαμε ζωή. Ἄλλη: Ἡ Ἑλλάς θέλει νά ζήσει καί θά ζήσει. Ἄλί νά τόχει ἡ κούτρα σου νά κατεβάζει ψεῖρες. Μέχρι καί τῆς τελευταίας ρανίδος τοῦ αἱματός μου... Τίς μελετάω προσεκτικά ὅπως καί ἄλλες ἀναρίθμητες φράσεις. Πρέπει νά εἶχαν κάποια περίοπτη θέση ἀλλά ἔτσι ξεκάρφωτες μοῦ φέρνουν γέλια. Ὅμως δέ μ' ἀπασχολεῖ συνέχεια αὐτό τό πρόβλημα. Μάλιστα ὅσο περνάει ὁ καιρός ἡ ἀγώνια νά θυμηθῶ ἔγινε ἓνα εὐχάριστο παιχνίδι μιά ἄσκηση τοῦ μυαλοῦ θά ἔλεγα. Χωρίς παραλήπτη τί σημασία θά ἔχει νά θυμηθῶ τό μήνυμα. Κι ὕστερα γιατί δηλαδή νά θυμηθῶ τό μήνυμα μιά καί κοντεύω νά τά ξεχάσω ὅλα. Ἀκόμα καί τή Φωτεινή δέν τήν ἀναζητῶ μέ τό ἴδιο πάθος. Ἐρχονται μάλιστα μέρες πού δέν περνάει καθόλου ἀπ' τό νοῦ μου. Κι ὕστερα μήπως τή Φωτεινή νοσταλγῶ. Τό πρόσωπό της μοῦ εἶναι ὀλότελα ἀγνωστο. Ἐκεῖνο πού ἀγάπησα ἐγώ ἦταν ἓνα μισόκλειστο παράθυρο. Καί μ' αὐτά καί μ' αὐτά φτάσαμε στό ἐστιατόριο Ἡ Ὁραία Βενετία καί παραγγείλαμε σπαγγέτι καί δυό μπίρες. Ἀσώματος Κεφαλή σέ ὑποτάσσω, σέ διατάσσω καί σ' ἐκλιπαρῶ: Μίλησε.

Πέτρος Ἀμπατζόγλου

